

Kvietimas steigti Skaitmeninių technologijų komitetą XIV-ajame Seime

Lietuvos verslo konfederacija, Asociacija INFOBALT, „Unicorns Lithuania“ (toliau – *Asociacijos*), atsižvelgdamos į nuolat augančią elektroninių ryšių, informacinės visuomenės paslaugų ir kitų skaitmeninėmis inovacijomis arba jų taikymu grįstų sričių (toliau – *skaitmeninės technologijos*) svarbą tiek valstybei, tiek visuomenei, **kreipiasi į Lietuvos Respublikos politinių partijų koalicijos derybines grupes ir išrinktuosius XIV-ojo Seimo narius, kviesdamos Seime steigti specializuotą Skaitmeninių technologijų komitetą, skirtą šiai strateginei sričiai**. Toliau pristatomas esamas skaitmeninių technologijų srities kontekstas bei proveržį galintys suteikti sprendimai.

Status quo

Šiuo metu skaitmeninių technologijų srities klausimai Seime yra išskaidyti tarp įvairių komitetų ir pakomitečių: elektroniniai ryšiai, informacinės visuomenės paslaugos ir kiti panašūs klausimai skirtingais atvejais nagrinėjami Ekonomikos, Kultūros, Nacionalinio saugumo ir gynybos bei kituose komitetuose. Seime taip pat veikia Aukštųjų technologijų, inovacijų ir skaitmeninės ekonomikos pakomitetas, steigtas Dirbtinio intelekto pakomitetas. Nors šie pakomitečiai rodo didėjančią dėmesį skaitmeninių technologijų sričiai, fragmentuotas klausimų sprendimas įvairiuose komitetuose neleidžia užtikrinti efektyvumo. Išskaidytos kompetencijos apsunkina sudėtingų ir tarpusavyje susijusių klausimų sprendimą, ypač šioje srityje, kuri turi tapti modernios ekonomikos ašimi.

Situaciją gali iliustruoti pavyzdys, kuomet svarstyta iniciatyva dėl manipuliavimo socialinių tinklų paskyromis: šis projektas, papildantis ES Skaitmeninių paslaugų aktą, buvo svarstomas Nacionalinio saugumo ir gynybos bei Kultūros komitetuose, tačiau ES Skaitmeninių paslaugų aktą įgyvendinantis įstatymo projektas buvo paskirtas nagrinėti Ekonomikos komitetui. Nepaisant šių klausimų tarpusavio ryšio, jų svarstymas skirtinguose komitetuose buvo sudėtingas, o iniciatyva dėl manipuliavimo socialinių tinklų paskyromis galiausiai įstrigo.

Siūlymai

Visų pirma, atsižvelgiant į tai, jog tokios lūžio technologijos kaip dirbtinis intelektas, taip pat elektroniniai ryšiai ir dezinformacijos kardymas tampa vis svarbesnės nacionalinės politikos darbotvarkės temos, be to, tai, kad artimiausiais metais galima tikėtis dar daugiau ES teisės aktų (pavyzdžiui, kibernetinio saugumo, duomenų judėjimo, elektroninės dėklės, dirbtinio intelekto ir kitų skaitmeninių technologijų sričių), kuriuos valstybė privalės įgyvendinti arba perkelti į nacionalinę teisę, **Asociacijų nuomone, būtina Seime konsoliduoti skaitmeninių technologijų srities kompetencijas ir steigti Skaitmeninių technologijų komitetą**. Toks komitetas ne tik simbolizuotų ypatingą valstybės dėmesį skaitmeninių technologijų sektoriui, bet ir leistų greičiau bei efektyviau priimti reikiamus sprendimus. Pridėtina, kad tokio komiteto steigimas nebūtų precedentas – iki 2016 m. Seime veikė Informacinės visuomenės plėtros

komitetas, kuris atliko įstatymų ir kitų teisės aktų jam pavestas informacinės visuomenės plėtros funkcijas ir šioje srityje koordinavo valstybės politikos įgyvendinimą.

Antra, vertinant toliau augančią ir augsiančią skaitmenizacijos svarbą valstybės raidai, būtina stiprinti skaitmeninių technologijų srities valdyseną vykdomojoje valdžioje ir numatyti atstovavimą aukščiausiu politiniu lygmeniu. Tam pasiekti, Asociacijų nuomone, **būtina svarstyti atskiros ministerijos šiai sričiai steigimą** (kaip yra Lenkijoje, Slovėnijoje, Danijoje, Ispanijoje ir kitose šalyse), **arba toliau stiprinti šios srities atstovavimą Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje**, konsoliduojant skaitmeninių technologijų (tarp jų, jau minėtų elektroninių ryšių, informacinės visuomenės paslaugų ir kitų skaitmeninėmis inovacijomis arba jų taikymu grįstų sričių) kompetencijas šioje ministerijoje. Be to, pažymėtina, kad formuojant būsimą Ekonomikos ir inovacijų ministerijos vadovybės komandą **yra svarbu užtikrinti, jog vienas (-a) būsimų viceministrų (-ių)**, kaip numato ir Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas, **būtų deleguojamas (-a) valstybės skaitmeninimo įgaliotiniu (-e)**, kuris (-i) kuruotų skaitmeninių technologijų sritį.

Apibendrinant, siekiant spartaus skaitmeninių technologijų sektoriaus vystymosi – ambicijos paversti Lietuvą regiono skaitmeninių technologijų sektoriaus lydere, traukos centru talentams bei kapitalui įgyvendinimo, taip pat tinkamo skaitmeninių technologijų teikiamų galimybių įgalinimo kuriant modernią ekonomiką, būtina užtikrinti darnų dialogą tarp valstybės ir industrijos bei ieškoti naujų būdų efektyvesniam bendradarbiavimui. Todėl siūlome **tobulinti institucinę sąrangą ir inicijuoti ilgai brendusius pokyčius, kurie prisidėtų prie šių tikslų įgyvendinimo.**

Dėkojame už bendradarbiavimą ir kviečiame tęsti konstruktyvų dialogą.

Pagarbiai

Lietuvos verslo konfederacija

Andrius Romanovskis

Asociacija INFOBALT

Simonas Černiauskas

Asociacija „Unicorns Lithuania“

Gintarė Verbickaitė